Ч. 195 (12.851). Львів, середа 2. вересня 1931. Pocztowę opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Трускавецький атентат.

Львів, 31. серпня 1931.

В суботу (29. серпня) вечором сталась у Трускавці жахом проймаюча подія. Невідомі досі злочинці застрілили у пенсіонаті СС. Василіянок видатного польського діяча, одного з провідних діячів проурядового табору, члена президії соймового Клюбу ББ, посла Тадея Голувка. Виконавці атентату досі невислідженi, але це не перешкаджає всій польській пресі твердити, що спричинниками вбивства є українці, члени таємної, підпольної української боєвої організації УВО. Деякі з органів польської преси намагаються, очевидно, перекинути всю моральну відповідальність за це убивство на ціле українське громадянство. Вони йдуть у тому, як і в інших випадках, по лінії найменшого опору. Бо що прикре не сталось би тепер на нашій нещасній землі, то польська прилюдна опінія буде все дошукуватись виновників цього поміж українцями. Може це й природне, коли взяти на увагу ту невиносиму, пересичену бацилями надвразливости атмосферу, в якій приходиться жити на цьому терені українцям і полякам. І тому то на галицькому терені вистане кинути при допомозі преси покищо нічим не обосновану тезу про те, що атентат виконали, мовляв, українці, щоби зелектризувати всю польську суспільність та щоби її насторожити і настроїти проти українців, а безкритичну польську вулицю може й пхнути таким чином теж на прикрі та маловідповідальні або й зовсім невідповідальні відрухи в сторону українців. Це останнє не виключене, абож такі явища вуличної польської реакції ми вже переживали. Самозрозуміло, що як атентат, якщо він є ділом УВО, так і евентуальні польські відрухи на нього справу польсько-українських взаємин тільки загострять і ще більше скомплікують. Взагаліж такі засоби взаїмних рахунків до нічого доброго й путнього довести не можуть.

Признаємось, що нам важко повірити, щоби вбивства пок. посла Голувка доконали члени УВО, тобто члени тієї підпольної організації, керманичі якої в часі травневої сесії Ради Ліґи Націй у Женеві при допомозі відповідних легітімок запевняли зібраних у Женеві політиків, що УВО припиняє свою акцію до вирішення галицької справи в Женеві. Про це писала свого часу вся польська преса. Колиж би приняти всеж таки за вірну тезу польської преси про те, що вбивства доконали таки українські змовники з УВО, тоді для нас стає нерозвязаною загадка причин і мотивів такого дивоглядного атентату. Пок. Голувко був одним з тих нечисленних польських діячів, які саме бажали мирним шляхом найти розвязку польсько-української проблеми в Польщі.

Він належав до тих, що на тому відтинку польської політики нічим не зражувалися і все вірили у перемогу його ідеї. При тім не треба забувати, що пок. був польським патріотом і не міг до розвязки цієї проблеми підходити з українського становища. Невже за те належалась би йому куля? Глузду такої політичної ментальности ми ніяк ні збагнути ні зрозуміти не можемо. А то тим більше, коли зважимо, що вся теперішня закордонна акція провідних кол УВО йде саме по лінії відпруження польсько-українських взаємин у Польщі. Бо в імя чого та акція виходить із заложення, що Польща не виконала міжнародніх зобовязань супроти українського населення і в імя чого проголошується в Женеві енунціяції про припинення боєвої акції УВО аж до остаточних женевських рішень? Нам здається, що таки в імя якогось мирного наладнання польсько-українських взаємин. Деж у такому випадку був би глузд обговорюваного атентату на людині, що саме найбільше цю ідею пропаґувала по польському боці?

Але не зважаючи на все сказане, поминаючи обставину, хто є спричинником і виконавцем атентату, ми стверджуємо на цьому місці те, що стверджували вже кілька разів і що було проголошене у спільному комунікаті трьох українських партій в осени минулого року, а саме: **Українське зорганізоване громадянство, що бореться легальними засобами за поправу долі свого народу, все виключало й виключає з політичної боротьби засоби ніякого як індивідуального так і масового терору й атентатів, бо вони в політиці недоцільні та в найвищій мірі шкідливі. В слід за тим воно осуджувало й осуджує такі засоби політичної боротьби, звідки вони не виходилиб і з яких мотивів не випливалиб. Тим самим воно ніколи не брало і на будуче не візьме на себе ніякої моральної співвідповідальности за ніякі акти терору, яку то відповідальність намагаються йому накинути деякі польські кола.**

Ось і становище в таких справах усіх наших відповідальних чинників і всього українського зорганізованого громадянства, що бажає направду добра і кращої долі для українського народу.

Після вбивства посла Голувка.

Голоси польської львівської преси.

ВІДОЗВА ЛЬВІВСЬКОГО ВОЄВОДИ.

У львівській польській пресі з 1. вересня ц. р. появилась у справі вбивства пос. Голувка окрема відозва львівського воєводи такого змісту:

„Публичну опінію потряс факт укритого вбивства, доконаного на особі посла пок. Тадея Голувка, в якім ціла суспільність бачила хорунжого ідеї поєднання і співпраці всіх громадян Річипосполитої. Для нікого в Польщі не може бути чужим істнування поза державними кордонами чинників, що вважають за ціль своїх аспірацій знищення тієї традиційної в нашій історії ідеї. Ми також свідомі того, що ці чужі чинники намагаються скаламутити внутрішне життя польської Річипосполитої. Потрясаючий сумлінням злочин, приписуваний опінією тим власне чинникам, не може стати ударом для ідеї, репрезентованої з такою шляхотністю пок. послом Тадеєм Голувком. Суспільність не може датись унести відрухам гніву, бо державна влада робить усе, щоби дати належну сатисфакцію інстинктови справедливости. Тому взиваю суспільність до збереження спокою та поваги, а також до підпорядкування себе з довірям зарядженням державної влади“. Львів, 31. серпня 1931. Львівський воєвода д-р Рожнецкі“.

ОРҐАН ЛЬВІВСЬКОЇ САНАЦІЇ ПРО ВБИВСТВО.

„Слово Польске“ з 31. серпня з нагоди трагічної смерти пос. Голувка м. ін. пише:

„Хорунжий тієї віри, апостол тієї історичної місії Польщі відродженої на Сході — був Тадей Голувко щирим і діяльним прихильником незалежности заобручанської України. Стоючи твердо й неуступчиво на становищі інтеґральної приналежности Сх. Малопольщі до Польської Держави, чому останньо дав незломний вислів на публичних горожанських зборах у червні ц. р. у Львові — з величавою відвагою і з найглибшим внутрішнім переконанням проголошував ідею польсько-руської згоди та співпраці в південно-східних воєвідствах, бачучи в ній не лише неминучу історичну конечність, яка виходить із факту вікового співжиття поляків і русинів на тій землі — одначе вважаючи її за одну з умовин, які допоможуть здійснитися національним українським ідеалам над Дніпром.

Той і такий саме поляк згинув учора із скритовбивчої руки, яка після стрілів у плечі всадила йому ще кинжал у серце, яке гаряче любило добро, волю та справедливість“.

ГОЛОС ЛЬВІВСЬКИХ ЕНДЕКІВ.

Ендецький „Курер Львовскі“ з 1. вересня ц. р. у статті п. н. „Крівава відповідь“ пише:

„Проурядова преса підкреслює, що удар вимірений в „ідею згоди й порозуміння“, а далі стверджують, що пок. пос. Т. Голувко був прихильником незалежности заобручанської України, що був борцем за волю і братерство. До цього погляду належить додати, що є це новий і трагічний факт з цілої серії фактів, які з невмолимою строгістю і консеквенцією вдаряють від часу відбудови держави у політику федерації, угоди й автономії. І не тільки від часу відбудови держави, але й ще давніше, за передрозборового королівства, за Вазів, за Кисіля і Вишневецького. Дійсність учить, що першим наказом політики і державної адміністрації мусить бути не пертрактувати і дискутувати, але наперед з цілою рішучістю і безоглядністю згнобити діяльність анархічних організацій, опертих на чужі держави. Та ціль вимагає скупчення на собі виключно уваги державної адміністрації. Це є проблема прилюдної безпеки і порядку, проблема права і злочину, а не квестія такої чи іншої політичної тактики. Наша поліція мусить накінець виявити справність і запевнити населенню наших земель спокій, порядок і почуття безпеки“.

СТАНОВИЩЕ ЛЬВІВСЬКИХ ПОЛЬСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

Орган львівської ППС. із 1. вересня пише:

„Акти терору мусять бути осуджені та викреслені споміж метод, які допускаються в політичній боротьбі. З такою загальною оцінкою стрінувся трускавецький замах не лише в польській суспільності. Без сумніву із тим замахом не має теж нічого спільного українська суспільність і годі її потягати до збірної відповідальности за вчинки одиниць, чи навіть якоїсь конспіраційної організації. Вважаємо потрібним підкреслити це виразно, щоби комусь не впало до незрівноваженої голови шукати відплати чи потягати до відповідальности людей, які зі замахом і вбивством не мають нічого спільного. Приноровлювання методи притягання до збірної відповідальности за чужі вчинки мусить бути таксамо осуджене як і акти індивідуального терору“.

ЛЬВІВСЬКА „ҐАЗЕТА ПОРАННА“ ПРО ВБИВСТВО.

Орган б. директора поліції у Львові д-ра Райнлендера „Ґазета Поранна“ з дня 1. вересня принесла на цю тему передову статтю п. н. „Кров доброго громадянина“, в якій пише в помітному подразненні між іншим таке:

„У цьому факті є велика траґедія і проймаюча, траґедія, яку переживає не польська державна рація, але українська. Бо нехай тут ніхто не твердить, що виконавцями було кілька збаламучених шалом. Їх вчинок був льоґічний. Випливав із тих самих заложень, з яких вилягло стільки політичних убивств, виконуваних в останньому десятиліттї на терені Сх. Галичини, з яких повстала терористично-саботажова акція: не допустити за ніяку ціну, щоби між поляками й українцями запанував спокій; підпалювати горіючим смолоскипом кожний поміст співжиття, який твориться; вбивати чолових робітників, відстрашувати інших і підсичувати огонь ненависти. Льоґічна і свідома цілі є та робота, але засліплена у своєму божевіллі. Ті, що видали вирок смерти на Тадея Голувка, перерахуються щодо ефекту. Ані польська суспільність, ані уряд не дадуться вивести з рівноваги. Але назовні це душогубство, яке мало задокументувати живучість ірриденти, останеться ганебним документом. Без надмірного зусилля з боку нашої дипльоматії станеться це душогубство на женевському терені переконуючим *узасадненням і розгрішенням мінулярічної пацифікаційної акції*“. (Підкреслення наші. — *Ред.*)

—o—

Конґрес національних меншин.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 29. серпня.

Сьогодні розпочинається тут черговий конґрес національних меншин. Порядок нарад, розложений на два дні, обіймає такі точки: 1) Положення європейських національностей, 2) Дотеперішні вислідки 6 років закона про культурну автономію національних меншин в Естонії, 3) Питання розброєння й безпечности в звязку зі справою нерозвязаних національних питань, 4) Організація національних спільнот (дотеперішні досвіди і розгляд засад), 5) Питання організаційні.

З української сторони приїхали тут для участи в конґресі посли Мілена *Рудницька* і Зенон *Пеленський*. Імовірно приїде сюди нині теж буковинський посол *Залозецький*.

Повні засідання конґресу розпічнуться, як згадано, нині. Одначе вже вчорашній день був заповнений нарадами над підготовкою конґресу. Постійний виділ меншинної організації засідав учора цілий день під проводом п. Вільфана (словінець з Італії) і з рішаючою — як звичайно — участю постійного секретаря організації д-ра Аменде.

З припадку вийшло таке, що майже весь той день займала наради виділу так сказатиб „українська" справа — українська в знаках наведення. Від самого початку істнування меншиневої організації в Женеві стояла вона кісткою в горлі деяким панам і вони роками цілими видумували ріжні штучки, щоб орґанізацію цю саботувати і ззовні і зсередини. Трохи не кожного року польські „маківелісти" підсилали на конґрес одну-дві свої креатури, нарочно на те вишукувані в сутеренах політичного життя, і фабрикували для них „мандати", і все те — на те тільки, щоби ненависну меншинну орґанізацію осмішити, принизити, дезорґанізувати. В перших роках меншинних конґресів бачили осьтак вулиці Женеви всякі зразки цього політичного полу-світку, рекрутовані головно з німецької сторони, а в кількох останніх роках їх уважливість звернулася на сторону українську. Коли для засідань Союзу Народів підсилають сюди „українського міністра" то „професора" тощо, то для конґресів меншин те саме джерело доставляє сюди „українських діячів" апід стягу п. Певного. Було таке попередніми роками, а на більші розміри повторилася ця комедія тепер.

Наплинули осьтак до Женеви наших днів аж два „українські" „даялачі" — Богуславський і Певний, і прохали допустити їх до участи в конґресі — в ролі оборонців української меншини в Польщі. Питанням про допущення або недопущення цих двох ковачків до участи в орґанізації меншинних представників займався, як сказано, виділ майже цілу вчорашню днину.

Хоча секретаріят, провіривши „мандати" Богуславського і Певного і розглянувшися в їх політичній і національній фізіономії, і поставився відмовно до їх претенсій „боронити український нарід", то виділ таки не вспів відразу вліквідувати цю справу тай перейти до поважніших завдань тому, що ці два „українці" знайшли у виділі несподіваного оборонця в особі російського професора Корчинського. Чому ця людина, яку ми досі вважали серіозною і чесною, вплуталася до ролі адвоката Богуславських і Певних, про це можна робити всякі — може й не безпідставні — здогади... Ні особливої чести ні успіху запопалливість п. Корчинського у солідаризуванні з політичними сутеренами „української" масти авторові не принесла. Після кількакратних влучних реплік п. Пеленського, котрий фактами й текстами доказав, що нема в товаристві належних меншинних представників місця для Богуславських, виділ рішив покликати цього „даялача" ще на особистий іспит. Було це видовище достойне богів. Перед столом, за яким сиділи, наче судді або екзаменатори, представники всіх головних європейських меншин, приведено Богуславського і цей — здоровезний, ситий парень — мусів відповідати на запити присутніх. Зособа на цілу низку діймаючих питань поставив йому п. Пеленський. Бідолашний „даялач" гнувся, мнявся і гикався, а враження, які він викликав на присутніх було таке відємне, що випрохавши його після іспиту, виділ постановив відкинути прохання цих людців. Навіть п. Корчинський не рішився голосувати за приняттям, а тільки здержався від голосування.

На вечірному, повному засіданні виділу дала Богуславським ще оконечний „ласкавий удар" п. Рудницька, і справа осьтак була покінчена.

Одначе все таки який сором, що поважна орґанізація мусить тратити час — цілий день! — над витворами політичних сутерен.

Українська православна церква і справа унії.

(Докінчення.)

Цілком іші перспективи відкриває для православних українців зеднання з західньою церквою. Голова її — епископ римський — католик. Як видно вже з самої назви, він є понад всіми націями, чи краще сказати в ньому, як проміння у сочці, сходяться всі нації. На чолі-ж української православної церкви, у випадку її зеднання з Апостольським престолом, став би безумовно епископат український, в духовних установах панували би мова і культура українська. Щодо мови богослужбової, то для православних українців була би визнана та мова, якої вони бажають. Очевидно, колиб вони побажали молитися мовою рідною, то нема сумніву, що одержали би благословення Апостольського престолу: бо папа не москаль, і хто в нього просить хліба, не дає йому каміня.

Як реальне підтвердження такого порядку річей маємо приклад у Галичині, де греко-католицька церква є суто-національною, а саме українською. Другим підтвердженням є відношення до унійної праці з боку сучасної польської політики, котра поставилася рішучо проти неї та її поборює, як це яскраво виявилося в місяці лютім, підчас соймових дебат над бюджетом. Позиція цієї політики, тісно звязана з загальним її відношенням до українського питання, а тому її можна уважати за один з посередніх доказів, що таки в інтересах української нації є порозуміння з церквою західньою.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ВЕРЕСНЯ 1931.

О. Д-Р Г. КОСТЕЛЬНИК. 2)

Становище християнської фільософії.

Алеж людський розум не є незалежним органом, тому також його праця не є незалежною. Розум поодиноких людей дуже часто каже не те, що розум мав би казати, тільки те, що їх чуття (бажання, гнів, страх...) „кажуть". Це всім інтеліґентам відомі речі, що розум поодиноких людей залежить від ступня їхнього розвою й таланту, від їхнього чуття, волі — словом: від цілої їх природи. А до того розум залежний від досвіду.

Отже коли людський розум находиться саме в таких умовинах, що він дійсно говорить правду, і його дійсно треба слухати? Здавалось би, що квестія дуже проста. В аритметиці, ґеометрії тай льоґіці легко можемо оправдити те, що розум каже: тут власні твори розуму дають йому свідоцтво, чи він відкрив правду, чи ні. А в фізиці, хемії, астрономії, ґеографії... експерименти тай факти складають розумові аналоґічне свідоцтво. Але так є тільки доти, доки предметами нашого думання є поняття, відорвані від конкретного буття, або доки лишаємося на площині досвідного світу; а як тільки сягнемо думкою поза ті межі, то наша проблема прибирає незвичайно великої ваги.

Здобутки (відкриття) математики, льоґіки, фізики, хемії, астрономії, ґеографії... признають усі люди. Та в метафізиці між людьми вічний роздор. Скептики думають, що людський розум взагалі не може осягнути певного пізнання; субєктивісти думають, що наше пізнання має вартість тільки в нашій свідомости, а не поза нею (в зовнішньому світі); сензуалісти думають, що тільки змисли дають нам певне й нове пізнання, а розум не є оріґінальною силою в пізнанні; емпірики обмежують вартість людського ізнання на площину досвіду...

Очевидна річ, що ті всі погляди подиктував фільософам їхній розум. Один фільософ зважав своїм розумом більше на це, другий на те — й так вийшли ріжниці.

Якщоб усі фільософи мали однаковий розум, то також їх метафізичні погляди мусіли би бути однаковими. Розум, як розум, у всіх людей однаковий, ще більше однаковий, ніж нпр. змисли зору. Але залежність розуму від цілої людської субєктивної природи — ось тут властиве джерело метафізичних ріжниць у фільософів. Як свобідна воля паде під впливом налогу, так розум „паде" під впливом постійних почувань: звертається в їх сторону.

Людина, яка не зважає на моральні закони, яка має їх нізащо, яка ставить себе вище них, слідкуватиме в житті за своїм чуттям, а згодом стане невільником свого чуття. Ось завелика свобода стає неволею. Не хотів ти служити вищому, то мусиш служити нижчому.

Подібно діється також у пізнанні, бо й пізнання є свого роду діланням. Аж надто велика частина фільософів, особливо новочасних, грішила завеликою свободою в думанні. І стали невільниками своєї вдачі: під впливом своєї вдачі розумом апотеозували провідний змисл своєї вдачі. Сенситивна вдача оправдувала сензуалізм, раціоналістична вдача оправдувала раціоналізм...

Пізнання має також свої „моральні закони", які обмежують свободу розуму: не вільно відкидати того, що нам природа дає. Не вільно відкидати фактів зовнішньої природи, не вільно відкидати й фактів внутрішньої природи, хоч їх наш розум не може аналітично розібрати — зрозуміти.

Природа має більше право, ніж наш розум, бо природа наш розум зробила розумом і ціле наше єство витворила.

Первісне, основне в нашому пізнанні не те, що наш „розум" каже, не наше критичне „розуміння", але просте виджения, яке нам сама наша природа накидає (інтуїції).

Адже й наше „розуміння" виростає з тих елементів та процесів, які нам дає наша природа сама зі себе. Основні поняття нашого розуму є інтуїтивні (як нпр. ява, дійсність, річ), а ними розум схоплює більше, ніж він спроможний аналітично розібрати.

Одначе розум має таку свободу, що може все відкинути: можу собі подумати, що не маю ніякої свідомости, не маю розуму, не відбираю ніяких змислових вражінь... Та коли в думках відкидаю найосновніші дані моєї природи, як нпр. свідомість, чуття, розум, то легко переконуюся, що суперечу фактам моєї власної свідомости. В інших випадках це не таке наглядне, як нпр. колиб я собі подумав, що нема ніяких природних розумових інтуїцій, нема природних моральних законів і т. ін.

Людська природа має два творчі центри: один ділає несвідомо й несвобідно, це „природа"; другий ділає свідомо й свобідно, це свідоме „я". Ефекти тих двох неоднакових чинників виявляються в свідомості. А що тільки ефекти „природи" є непомильними, тому виринає питання: що в людській свідомости походить від людської природи, а що від людського (мого й чужого) свобідного „я"? Якби хто вперся, то міг би це питання розмазувати без кінця. От хочби, коли пристанемо до теорії еволюції або до матеріялізму, то ціла людська природа дістає ілюзоричне значіння, бо перестає бути джерелом непомильних інтуїцій. Проти розперезаного розуму нема ради, бо тут звихнена „безконечність" (свобода) воює.

Одначе тверезий розум легко знайде правило: що постійно повторюється в усіх нормально розвинених людях, це є витвором людської природи. Розум є оріґінальною й вищою силою від змислів; щось іншого є думка, щось іншого річ; пізнаємо зовнішній світ; розумом можемо пізнати й надзмислові річи; маємо свобідну волю, моральний змисл; поняття причини й наслідку мають трансцендентну вартість... Ось головніші природні дані, яких не вільно відкидати, а які — всі до одного — знищили новочасні фільософи тому, що хибно розуміли свободу в розумуванні, й відкидали те, чого не могли аналітично розібрати — зрозуміти.

Правильне положення людського розуму тоді, коли він у повній згоді з усіми природними інтуїціями. Людський розум виступає в бутті з подвійною функцією: а) він є засобом пізнання, б) одначе він є також предметом пізнання. А кожний предмет говорить сам про себе. Своїми природними інтуїціями людський розум говорить сам про себе. І як гіпотеза чи теорія, яка торкається зовнішнього предмету, повинна бути в згоді з усіми проявами того предмету, так наш критичний розум повинен бути в згоді з усіми природними людськими інтуїціями. Без тих умовин людський критичний розум уже находиться в неправді. У тих умовинах він має змогу пізнати правду, одначе в поодиноких випадках можливість пізнання правди ще залежить від інших чинників: від таланту, розвою, вишколення даної людини та від достаточної міри обєктивних даних про предмет.

(Продовження буде.)

Але чи при такому розумінні справи ми не розійдемося з нашою історичною минувшиною, в котрій XVI. і XVII. віки були добою завзятої боротьби наших православних предків з унією? Ні трохи!! Бо ця боротьба мала інший підклад. Провідники берестейської унії зробили ту фатальну помилку, що дивилися на нарід, як на „Панурґово стадо", і визнавши самі унію, тим самим вважали її за обовязкову для цілого народу, не підготовивши його до неї. Отже природно, що останній приняв її, як річ згори накинуту, як річ панську і як вираз свого поневолення. З другого боку, провідники унії вдалися ще в політику. В боротьбі за українську національну справу вони заняли позицію, цілком подібну до тієї, що її нині держиться еміґрантська ґрупа українців -бебеків на Волині на чолі з п. Певним. Тоб-то: вони дбали про інтереси не цілого народу, а лише свої, утотожнюючи їх з національними; вони поборювали своїх противників політичними засобами; взагалі вони, щоби забезпечити за собою успіх, вибрали за свого коника „льояльність" і держалися золотого правила уґодовців: „Скачи враже, як пан каже, а не каже —перестань". Тому природно що православні при кожній нагоді старалися вилляти своє незадоволення і свою злість, дивилися на них, як на зрадників, і боролися з ними. Але в XVIII. в. релігійна ідея перемогла, обєднала весь нарід у Польщі, пригорнула його до апостольського престолу. Тільки адміністративно-поліційними примусовими способами вдалося Катерині II. та її внукові Миколі І. нарід український навернути до „благочестія", тобто до московського православія. Звичайно, росіяни пильно затирали всякі сліди примусу, але їх всетаки багато залишилося в архівах та в оповіданнях старовини. Сам термін „упорствующіе уніяти", який був офіціяльно вживаний, говорить досить ясно про способи московської релігійної місії, які тоді практикувалися. Нині положення цілком інше. Церковне обєднання не є вже акцією панською, не звязується з політичним уґодовством і не розділює український нарід на „десную і ошую". Цю ролю тепер перебрало собі в Польщі московське православіє та його новоявлений симпатик — українська еміґрантська ґрупа бе-бе. Церковна праця, що стає на шлях релігійного обєднання з західною церквою, тепер ставить собі за завдання церковне відродження шляхом розмосковлення української православаної церкви та її змінення авторитетом римського престола. Ця праця цілком аполітична, безпартійна. Кожний її прихильник має право у політичних питаннях поводитися так, як йому наказує його громадянське сумління та розуміння національного добра, звичайно в границях християнсько-церковної моралі. Нарешті, та праця є цілком вільною. Розуміється, в інтересах добра та правди її прихильники не зречуться свого права дискусії і критики своїх противників, але своїх переконань нікому не накидатимуть. Кому з українців московське болото подобалося і хто вважав його за ідеал, може спокійнісенько в ньому перебувати. Але напевне недовго, бо воно незабаром висохне: його висушать своїм політиканством та спекуляцією самі росіяни, і коли українці не поспішать зі своєю позитивною працею, на його місці залишиться пустка безбожности та духового нігілізму, як це сталося на „святій московській Русі".

Ан. Гірський.

З початком шкільного року.

Вже, здається, нема українця, який не знав би про „Рідну Школу", про її завдання, діяльність, змагання. Знають про неї тут, знають за океаном, а як ми бачили з поважної та прихильної статті Мочульської в „Україні" — знають та оцінюють її як слід і на Вел. Україні. Ледви, чи найдеться хто між українцями, який не був би захоплений зусиллями власного народу, спрямованими на вдержання цієї інституції, якої значіння під цю пору просто важко означити. Якби так у парі з розумінням йшла у нас видержаність і сильна воля — задумане діло послідовно скріплювати, розбудовувати, то будучність „Рідної Школи" була би запевнена. Тимчасом найдрібніша нагода вистане на оправдання своєї пасивности. В останньому часі таких причин призбиралося: у декого обкроєння платні, в іншого виїзд на літнище, а про це й байдуже, що ті, які протягом року віддавали свою силу для творення міцних підстав народу в кадрах свідомої надійної молоді, не мають на звичайний прожиток. З цим фактом слід би вже давно погодитися, що ті працьовники при найніжнішому предметі, бо діточій душі, відчувають потребу їсти й у відпочинковому часі, в часі, коли розрадувані родини виїздять на літнища. А в такому випадку треба їм дати змогу на тому полі працювати.

Коли в родині приходить якась річниця: імянини, уродини, чи щось подібного, родина старається таку хвилю відмітити. Цьогож року ми святкували особлившу річницю, бо 50-ліття народження думки про національну педаґоґію, 50-ліття збірної праці для покладення основ під рідне виховання, — 50-літний ювилей „Рідної Школи".

Розміркуймо, що того роду інституції ніхто нам не поможе вдержати, що з огляду на її характер у теперішній час, це не булоб навіть побажане. Тому не час на оклепані фрази про редукцію, можливість безробіття, обкроєння заробітної платні, виїзд на літнище, чи лихе жниво. Тепер слід би кожному українцеві й кожному українському товариству наложити свої занедбання супроти „Рідної Школи". Початок шкільного року, перші дні вересня мусять дати „Рідній Школі" не тільки тверду підставу до дальшого успішного істнування; вони му-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ВЕРЕСНЯ 1931.

ВАСИЛЬ С. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Міжнародня Кооперативна Школа в Швайцарії.

I.

Два тижні липня цього року провели ми вдвійку з директором Корінцем у Швайцарії. Щоправда не на диких шпилях Монбляну, ні на зрадливих ледовиках Юнгфрав, ані в ніякім іншім „білім пеклі Піз-Паллю", а в Міжнародній Кооперативній Школі у Фрайдорфі. Це дивне трохи для нас получення понять: з одного боку романтична Швайцарія, яку ми знаємо з лектури „Вільгельма Теля", зі швайцарського сира, робленого у Білостоці і з кількох спортових фільм, а з другого боку така нецікава річ, як кооперація.

Кооперація має у нашого західно-українського загалу опінію якоїсь неймовірно нудної установи, потрібної на селі для продавання перцю та мила „не через жидівські руки", а в місті у формі „Союзів" на те, щоби дати тимчасовий гіркий заробіток нашій молоді, яка „не має куди подітися".

— Можеб примістився де в кооперації — радять знайомі зажуреним родичам укінченого магістра фільософії без дозволу навчання, або ґірничого інжиніра без посади. І тоді в головах тих знайомих і родичів і самого інжиніра чи фільософа стоїть якась туманна плутанина думок про люстрації сільських кооператив, про вишукування якогось апокаліптичного манка, про Центросоюз і Ревізійний Союз, установи, яких вони ніяк не можуть розріжнити. Оце все, що знає наш пересічний загал про кооперацію і тому може й дивно йому буде лучити це поняття — зі Швайцарією. А проте...

II.

Кантональне місто Базель лежить на лагіднім, повнім сонця північно-західнім підгірі Альп. Базель має той характеристичний, старий, швайцарський кольорит, якого не має вже недалеке модерне місто Ціріх. Чужинець ходить вулицями Базеля як поміж рядами ярко розмальованих, чепурних забавок. Горячі сині, жовті, червоні, помаранчеві, бронзові, плями стін, віконниць і покрівель надають старим частинам міста дивного, казково-ґротескового вигляду. Яких тільки кольорів тут нема! А все це зливається в одну соняшну гармонію. Зразкова чистота, якою визначається вся Швайцарія, повінь квітів і зелені, гладкі аж лискучі асфальтові вулиці та дороги, ось враження, якими впиваються наші непривиклі очі.

За торговельною частиною міста розкинулися мешкальні доми, віллі. Ось перша з краю. Два ряди зелених віконниць на помаранчевім тлі стін. Накрита цеглястою високою покрівлею, обгорнена зеленю малого садку. Огорожа з навислими китицями пнучих рож, фіолетна повінь розквітлого клематісу, жовті піскові стежечки по квітнику. Це звичайний мешкальний дім швайцарської родини. Побіч того сотні таких самих, мов у райськім городі розкинених людських домівок. Як часто підчас наших прогульок, виривалося нам з уст це захоплене порівнання з райськими городами. І тепер я не можу найти для цієї краси відповідного виразу.

Базель — осідок кооперативної централі на всю Швайцарію: „Союзу Швайцарських Споживчих Кооператив (**Verband Schweizerischer Konsumverein**) і окружного „Загального Споживчого Союзу обох Базель (**Allgemeiner Konsumverein beider Basel**).

Кооперативна оселя Фрайдорф, де відбувалася згадана XI. Міжнар. Кооперативна Школа, віддалена три кільометри від Базель, получена з містом трамваєвою комунікацією. Ниви золотої пшениці та іншого збіжа вузьким проливом вдерлися поміж місто та оселю і обняли Фрайдорф у свої хвилясті рамена. Далі за Фрайдорфом лежить село Муттенц, до якого належать ті поля, а також приналежить до нього політично і сам Фрайдорф.

III.

У хвилині, коли пишу ці рядки, тримаю перед собою листівку з видом Фрайдорфу. Правда; „з лету птаха" виглядає це трохи на касарняні забудовання. Домик коло домику, рівно рядками, вуличками, а в середині немов квочка між курятами велика будівля Кооперативного Дому. Наші індивідуалісти (тут і я нишком бюся в груди) мали би поважний закид проти кооперативних осель. Але з висоти літака злітаю легкопадом спомину на ті чистесенькі, висипані дрібненькою ріню вулички Фрайдорфу. По обох боках вуличок пнучі рожі перекинули свої густі рожеві китиці через огорожі городців і рожевими ґірляндами квітчають низький тин. За огорожею перед кожним домиком від вулиці малий квітник, кілька карлових овочевих дерев. У зеленім обрамованні городів стоять рожеві стіни одноповерхових домиків. Кожний домик для одної родини — не більше. Зелені двері з городця ведуть до передпокою, кухні і їдальні в партері. З їдальні сходи ведуть до двох спалень на поверсі. Лазничка, електрика, за домом малий яринний городець. Декуди відгороджений малий курятник або кріликарня. Мале домашнє господарство. Сям-там два або кілька таких домків у купі під одним дахом. Але кожний домик для себе окрема цілість, гарна, повна вигоди й естетики. Зовсім не вражає касарняна одностайність. Хібаж мешкання у високоповерхових камяницях не є подібні одно до одного? Хіба ще більше не в купі?

Ось з одного домику виходить напроти нас з веселим приязним усміхом наш знайомий мешканець Фрайдорфу д-р Моріц Ленґлін, службовик Союзу Швайцарських Кооператив у Базель. Типовий швайцарець, високий, худощавий, на довгих, худих ногах.

— А, витайте, витайте. Якже подобається вам у нашім Фрайдорфі?

— Про це і не треба казати — відповідаю і дружно стискаємо руку нашого знайомого. — Але дозвольте на кілька питань. Скільки родин мешкає у Фрайдорфі?

— Наша Кооперативна оселя Фрайдорф має стопятьдесять однородинних домів (**Einfamilienhaus**) і стільки теж родин тут мешкає. Окрім мешкальних домів бачите тут великий кооперативний дім, який служить потребам цілої оселі. У кооперативнім домі міститься школа, споживча кооперативна крамниця, забавові та виставові салі, ресторан, кегольня і 25 кім-

сять стати запорукою, що 50 літ великих зусиль не запропаститься, мусять указувати, що наш нарід у своїй зрілости не остигає бездушно у своїх замірах, що в нього є сильна воля будувати хоч би останніми силами те, що має бути оживлюючим джерелом для його будучности.

Збільшена жертвенність у перших днях вересня має стати заохотою для проводу „Рідної Школи" в його обезсилюючій, денервуючій праці; мусить теж облекшити долю тих, що задля української дитини вирекли́ся всяких вигод.

——o——

УНДО і УПР у справі вбивства посла Тадея Голувка.

КОМУНІКАТ.

Екзекутива Українського Національно-Демократичного Обєднання і Президія Української Парляментарної Репрезентації, зібрані на спільному засіданні дня 31. серпня ц. р., розглянувши справу атентату на покійного посла Тадея Голувка в Трускавці і становище польської преси до цього, стверджує:

1. Українське Нац.-Демократичне Обєднання завсіди протиставилося з засадничих мотивів методам особистого чи масового терору як засобам політичної боротьби. Тому і в даному випадку Екзекутива і Президія Української Парляментарної Репрезентації безумовно й рішуче осуджують акт убивства пок. посла Тадея Голувка без огляду на те, хто не був би його спричинником.

2. Не зважаючи на те, що заряджені владою доходження не дали досі доказів, хто є дійсним справником трагічної смерти пок. Тадея Голувка, загал польської преси заздалегідь і без ніякої підстави приписує її українським підпольним чинникам, причому деякі органи преси переносять відповідальність за це на українське громадянство.

Екзекутива УНДО і Президія УПР рішуче застерігаються проти такого небувалого випереджування вислідів доходжень та перекидування на ціле громадянство відповідальности за вчинки одиниць.

Львів, дня 31. серпня 1931 року.

Екзекутива Українського Нац.-Дем. Обєднання і Президія Української Парляментарної Репрезентації.

Українська коедукаційна ґімназія Рідної Школи в Тернополі.

Минає рік від часу розвязання державної хлопячої ґімназії з українською мовою навчання в Тернополі і серед сучасних відносин нема надії на її реактивування, тим більше, що її будинок заняла польська державна дівоча ґімназія, створена безпосередньо по розвязанні української. Зогляду на те Кружок „Рідної Школи" в Тернополі разом з батьками дітей після кількакратних спільних нарад вислав ще перед цьогорічними феріями окрему депутацію до львівської кураторії, щоби одержати дозвіл на отворення коедукаційної ґімназії „Рідної Школи" гуманістичного типу в Тернополі замість дотеперішньої дівочої тогож типу, що в останніх роках обіймала тільки кляси від IV. до VIII. і мала право прилюдности.

Згадані заходи увінчалися остаточно успіхом і кураторія львівської шкільної округи рескриптом до ч. II. 8555/31 дала дозвіл отворити в початком шкільного року 1931-2 при українській дівочій ґімназії „Рідної Школи" в Тернополі першу, другу і третю коедукаційні кляси (для хлопців і дівчат) типу гуманістичного. Важний успіх заходів тернопільських громадян є і цей, що кураторія дозволила на приняття до трьох нижчих кляс учнів розвязаної української ґімназії в Тернополі, з котрих велика більшість взагалі в останньому шкільному році не побирала шкільної науки, бо до польських ґімназій учнів в трьох нижчих кляс (I. до III.) розвязаної української ґімназії принято всего двадцять кількох.

Згаданий дозвіл на коедукаційну ґімназію прийшов щойно на днях і длятого батьки дітей (передовсім хлопців) не мали змоги вписати своїх дітей до української коедукаційної ґімназії в Тернополі з кінцем червня ц. р. себто у властивому речинці. Це повинні зробити тепер негайно, бо вступні іспити до трьох нижчих кляс можуть здавати хлопці і дівчата ще до дня 10. вересня ц. р. включно так, щоби вже тепер можна отворити три перші кляси (I. до III.) коедукаційної ґімназії, котра з кожним дальшим шкільним роком буде зростати о дальшу одну клясу. В біжучому шкільному році кляси від IV. до VIII. будуть чисто дівочими.

——o——

нат для слухачів кооперативних курсів, які тут дуже часто відбуваються. У цих кімнатах мешкає більша частина ваших слухачів Міжнародньої Кооперативної Школи. Окрім того оселя має ще свою гімнастичну салю, площу забав і також свою спільну ситківкову площу на шість токів. Я є саме господарем ситківкової площі і віддаю до вашого розпорядження чотири ракети і дванацять мячів. Будьте в нас як дома.

Заки умовимося на ситківку, ще одно питання: на яких основах заложена ця кооперативна оселя? Чи доми є власністю мешканців?

— Фрайдорф є мешканевою кооперативою, яка окрім будови і винайму помешкань для своїх членів має ще на меті дальше спільно полагоджувати всі життєві потреби своїх членів і призбирувати спільне неподільне майно. Подібних мешканевих і будівельних кооператив було в Швайцарії в 1930 р. 262 пересічно по 50 однородинних мешкань. Члени цих кооператив є власниками тільки своїх уділів, які вплачують при вступленні до кооперативи. Кооператива при помочі гіпотек, які творять 90—94 проц. вложеного капіталу, будує доми і віднаймає їх своїм членам. Комірне за трикімнатне мешкання з лазничкою коштує тут річно около 1370 шв. фр. (1 шв. фр. — 1.75 зол.) себто около 25 проц. дешевше як у приватних домовласників.

— Отже такого мешкання продати або відступити не можна?

— Ні. Мешкання є звязане з уділом. Можна користати з нього до смерти і передати в спадку найближчій родині. Виповісти уділ і членство значить виповісти мешкання і навпаки. Почуваємося з тим дуже добре, отже все одно дім є мій і ніхто мене з нього викинути не може, наскільки я не виступаю проти постанов статуту. Рівночасно я є співвласником майна кооперативи і розпоряджаю ним через вибраний виділ та маю голос на Загальних Зборах.

— Який високий уділ до такої будівельної кооперативи?

— Пересічно 100 франків.

(Продовження буде).

——o——

ОСТАННІ ВІСТИ

ПІСЛЯ ВБИВСТВА ПОС. ГОЛУВКА.

Відгомін у Женеві.

„Іскра" повідомляє, зі Женеви, що на засіданні конгресу нац. меншин промовляв пос. Пімонов в імени росіян із Польщі. Він предложив текст резолюції конгресові для ухвалення, одначе президія конгресу не допустила до того. Пос. Пімонов сказав: „Я промовляю, щоби заявити, як дуже нас зворушили вістки, які наспіли зі Львова, а які вказують нам, як дуже ненормальні є міжнародні відносини та нещасні методи, яких у них досі вживають. Вістки ті кажуть нам про вбивство терористами польського політика, для якого справа мирного порозуміння між національностями була головною метою його життя. Покійний був соймовим послом і заступником польського інституту для меншинних справ, був пильним обсерватором праць нашого конгресу і був теж присутній на однім із наших засідань у Женеві. Акт насилля, спрямований проти людини тієї вартости, яка була чинником замирення в ділянці, яка для нас така близька, не може не зворушити нас. Гадаю, що нашим обовязком є, щоби наші збори осудили найгостріше таку боротьбу, яка є зовсім противна духові нашої діяльности в Женеві".

Нагорода за викриття вбивників.

Дрогобицький староста Порембальський у відозві взиває населення повіту, щоби помагало викрити вбивників пос. Голувка та зазначує, що хто причиниться до викриття й зловлення вбивників, дістане в нагороду 10 тис. зол.

Наради у президента держави.

Президент Польщі Мосціцький вернувся 31. серпня веч. зі Спали у Варшаву. Поворот його є в звязку з убивством пос. Голувка. Зараз після приїзду президент приняв на авдієнції прем. Пристора. Вполудне був у Замку марш. Пілсудський та розмовляв із президентом більше ніж годину.

Ревізії.

„Газета Вечорна" повідомляє, що в звязку з убивством пос. Голувка поліція у Львові переводила ревізії в людей, яких підозріває в приналежности до УВО. Нікого не арештували. Ревізії переводили теж у Бруховичах.

МІН. ЗАЛЕСЬКИЙ В ЖЕНЕВІ.

31. серпня приїхав у Женеву мін. Залеський. Мешкає в готелі Ле Берге. В тім готелі живе теж нарком. Літвінов. і франц. делегат де Понсе

ЖЕНЕВСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ.

З Женеви повідомляють, що темою тамошніх політичних кол на тлі вістей з Польщі є справа головства Комітету Трьох, який розглядає українські справи. Головою Комітету був Гендерсон, як предсідник травневої сесії Ради Ліги Націй. Тому, що Англію заступатиме тепер льорд Сесіль, а предсідником Ради Ліги Націй буде есп. міністр закорд. справ Леру, цікавляться, хто буде головою Комітету Трьох.

НАПАД НА ПОЧТ. АМБУЛЯНС БІЛЯ ПЕЧЕНІЖИНА.

На почтовий амбулянс (віз селянина Ів. Лащука запряжений в одного коня), що 31. серпня їхав з Коломиї до Печеніжина, який мав м. ін. у запечатанім мішку 15.000 зол. для почти в Печеніжині (для поодиноких почт. урядів на виплату держ. службовикам у дні 1. вересня) у віддалі 2—3 км. від Печеніжина посипалися крісові кулі. Сальва впала рівночасно з кількох крісів, що вказує на те, що напасників було кількох. Конвоєнт поліцай, поцілений кількома кулями закровавлений впав на віз. Візник Лащук поцілений двома кулями в живіт, та мав іще настільки притомности, що підігнав коня. Рівночасно почувся гуркіт мотору авта чи автобуса, тому напасники втекли в околичні ліси. Візник, як твердять польські джерела, був іще настільки притомний, що пізнав одного з напасників, який походить із Печеніжина. Перед самим Печеніжином візник упав на землю без притомности. Надїхали люди й побачили, що серед дороги стоїть амбулянс. Заалярмували поліцію в Печеніжині й Коломиї. На місце приїхали представники влади й лікар. Поміч для поліцая була зайва, бо він кілька хвилин після того, як його пробили кулі, віддав духа. Лащукові забандажували живіт і відвезли до заг. шпиталю в Коломиї. Гроші 15.000 зол., передали почті в Печеніжині.

За кільканацять хвилин повітовий командант поліції з Коломиї Шпаля уладив погоню за вбивниками. Вся поліція з Печеніжина виїхала автобусами в ріжні сторони, також вислали поліційну облаву в околичні ліси. До 7. год. веч. не було ніякого висліду з погоні, експедиції не вернулися.

З останніх вістей виходить, що ранена була теж якась жінка, яка їхала з поліц. конвоєнтом Новицьким. Її відвезли до шпиталю. Візник-почтиліон Лащук відзискав був притомність і сказав кілька слів, які для поліції дають матеріял до слідства. Підчас нападу був ранений в живіт і кінь. Вступне слідство виказує, що напасників було пятьох.

СТРІЛЯЛИ ДО ПОЛІЦ. ПОСТЕРУНКУ.

Польські джерела повідомляють, що в ночі 31. серпня невідомі люди обстрілювали будинок поліційного постерунку в Винограді біля Коломиї. Ведуть слідство.

ЗНИЩИЛИ ТЕЛ. ПРОВОДИ.

Невідомі люди знищили телеграфічні дроти здовж гостинця, що веде з Борислава до Дрогобича, а саме між селами Губичі та Модрич. Пізно вночі, коли на гостинці нема ніякого руху, підрізав хтось пилою телегр. стовпи та перекинув їх на близьку луку. Крім того на довгім просторі мабуть ножицями поперетинали телеф. дроти. Знищений шлях лучить держ. відбірню ропи в Модричі з Дрогобичом. Опісля поперетинані дроти попереягали через дорогу та порозпинали на деревах і стовпах. Перешкоду усунув дрогобицький купець, що їхав тамтуди вранці.

ЗАМАХ НА ПОЇЗД?

30. серпня в год. 21.50 на шляху Сапіжанка Володимир особовий поїзд ч. 2441, що їхав із Сапіжанки до Володимира, наїхав на телеграфічний стовп. Поїзд здержали, усунули перешкоду й поїзд поїхав далі. Випадку з людьми не було.

Урухомлення української ґімназії в Дрогобичі.

Головна Управа „Рідної Школи" повідомляє інтересованих, що до української ґімназії імени І. Франка в Дрогобичі можна зголошуватися до дня 15. вересня включно. А саме:

1) Всі ученики б. ґімназії „Р. Ш." в Дрогобичі будуть прийняті до тих самих кляс, у яких були в хвилі розвязання ґімназії — без вступних іспитів;

2) До кляс безпосередньо вищих — після зложення вст. іспитів;

3) До VIII. кл. треба вносити прохання до Кураторії Л. Ш. О. через Дирекцію ґімназії;

4) Ученики (ці) розвязаних українських ґімназій у Рогатині і Тернополі можуть також бути принята до ґімназії на повищих умовинах.

Речинець вступних іспитів до всіх кляс буде оголошений пізніше. Зголошення до ґімназії і до вст. іcп. приймає Дирекція ґімназії.

Вкінці подається до відома, що урухомлення ґімназії не є реактивуванням розвязаної, лише отворенням нової на основі концесії, уділеної Головній Управі „Р. Школи" через Кураторію Л. Ш. О. рескриптом з дня 29. серпня 1931 № II.—10781/31.

Головна Управа „Р. Ш."

НОВИНКИ

— Жертви тернопільської ґімназії. Пишуть нам: Декотрим ученикам позволено після тяжких заходів записатися до польських ґімназій без здавки, в дня 27. серпня ц. р., отже в останній хвилині, повідомлено їх, що мають здавати... І чомуж їм того не сказано перед вакаціями, щоби мали час приготовитися до їх вимог? На кожному кроці тенденція наглядно бє в очи. Мій син і багато інших до нині не мають позволення, інші зрезиґнували з позволення, бо призначено їм школи на сотки км. віддалені від їх місця побуту. Чи не можна би так учеників якимись збірними зусиллями вислати на науку до Чехословаччини? Як „своя батьківщина" така для них „щира", так випадало би пошукати іншої. Цеж молодь нашого народу! — **Батько.**

— Постерунковий ч. 202 в Тернополі з тамошнього комісаріяту поліції в часі великого відпусту в церкві Успенія Пресв. Богородиці в Тернополі дня 28. серпня ц. р. рано около пів до девятої на очах придержав недалеко церковної дзвіниці 18-літнього парубка Н. Козуба зі Шляхтинець за те, що мав на собі шапку (не мазепинку) виробу українських інвалідів у Львові. Згаданий постерунковий ч. 202 запровадив Козуба до комісаріяту поліції в маґістраті і тут зачав його бити по лици, жадаючи від нього, щоби сам подер свою шапку. Битому пустилася кров з носа і уст та поплямила йому одіж і під грозою дальшого биття знищив свою шапку. Тоді постерунковий ч. 202 випровадив окрівавленого Козуба на коридор, приніс путню води та змив йому сліди крови на одіжи і пустив домів. Побитий разом зі своїм братом прийшли сейчас до посла д-ра Ст. Барана і тут в адв. канцелярії побитий показував сліди крови на одіжи і знищену шапку. Проти постерункового ч. 202 зроблено карне донесення.

— З львівської хроніки. При вул. Скарбківській хотіла отруїтися лізолем Малка Надаль, при вул. Бема пробувала покінчити з життям служниця Софія П. і напилася йодини. — З мешкання Л. Ґруберської при вул. Любельській вкрали злодії вбрання вартости 250 зол.—Підчас побуту на літниську Едварда Швайтцера з його мешкання при вул. Сапіги пропали ріжні річи вартости 1200 зол. — До крамниці Вільдера при вул. Жовківській вломилися злодії і забрали товари вартости 500 зол. — На вул. Пелчинській наїхав трамваєвий віз ч. 14. на віз Медведя, зам. у Львові при вул. Варненьчика. Медвідь впав із воза і важко потовкся.

— Відділ ПКО у Львові. З днем 1. жовтня ц. р. урухомлять у Львові відділ почтової щадниці. Наші громадяни та інституції зможуть витягнути свої біжучі рахунки з варшавського і краківського відділу та помістити у Львові. Це причиниться до більшої змоги користуватися складеними грішми.

— Наелектризовані ринви. Хрончка Іван діткнувся припадково ринви камениці при вул. Жовківській 26. і відчув подразнення електричним током. Показалося, що хибна будова електричних проводів спричинила наелектризування ринв. Електрична наглa поміч вилучила світло в тій камениці.

— Комірник убив господиню. У Марії Павлюховської при вул. Янівській ч. 109. у Львові живе в комірнім шофер Вол. Ліпка. Ліпка не платив комірного, тому господиня виповіла йому хату. Ліпка побив Павлюховську так тяжко, що вона померла. Недавно той сам Ліпка пробив ножем голову залізничникові Богащукові зі Знесіння.

— Батя будує фабрику обуви біля Кракова. Для тієї мети закупила його фірма великий шмат землі у Крешовицях біля Кракова. Фабрика не лише вироблятиме нове взуття, а направлятиме теж і старе.

— З краєвої хроніки. В Майдані, богородчанського повіту, застрілив Осип Іванишин лісничого Олександра Ковальського через помилку. — Між стаціями Підзамче-Дубляни невідомий злодій вкрав валізку з річами Янині Мошинській зі Львова.

— 18 присудів смерти видав большовицький суд у Мінську на розправі 60-ти селян підозрілих в убивстві начальника міліції Захарова і комуніста Стопанюка, решту засудив на безречинцеву тюрму. Присуд викликав обурення серед населення.

— Людоїди. Шведський консуль Ліндаль вернув до батьківщини з Нової Ґвінеї. Оповідає, що папуаси вбили німця Бавма, зварили і зїли.

— Буддійський монастир у Франції. До Франції вибирається з Китаю буддійський місіонар Чао-Кінґ. Його минуле неімовірне. Називався колись Лінкольн, походить з жидівського роду, виїхав давніше з Угорщини до Анґлії. В Анґлії вихрестився і став анґліканським пастором. В 1910 р. вибрали його послом до парляменту з партії лібералів. Підчас війни займався шпигунством у користь Німеччини. Перед карою смерти за цю провину втік до Америки, опісля до Китаю. Тепер він буддійський місіонар і виїзджає до Франції, щоби збудувати буддійський монастир і навертати християн на буддійську віру. Догадуються, що справжня його мета це шпиґунство у користь большовиків.

— Держава секти менонітів. Секта менонітів, яка начислює в Америці 250.000 одновірців купила в Параґваю 120 міліонів гектарів урожайної землі, покритої овочевими деревами. На цьому відрізаному з території Параґваю „шматку" осідають меноніти, які всі там оселяться, щоби не бути нараженими на перепони в своїх релігійних практиках. Після стейту мормонів в Зединених Державах буде це друга сектантська держава.

— Як у нас. До податкового уряду в Чернівцях дісталися злодії, розбили касу й вибрали з неї 74 тисячі леїв. Поліція арештувала 5 злодіїв і відобрала від них всі гроші.

— Пацифікація в Румунії. Селянський бунт у селі Періецанах, де селяни набили заступників влади, здавлено. До села вислано дві сотні війська та 150 жандармів, які перевели пацифікацію. Арештовано 50 селян, між ними одну жінку.

— Автобусова катастрофа. Під Брном (Чехословаччина) впав автобус до рова. З 36 пасажирів 18 відвезли до лічниці важко ранених, двох з них бореться зі смертю.

— Літак на трамваєвих рейках. Французький почтовий літак осів на трамваєвих рейках рухливої вулиці Льондону, бо летун не міг розпізнати міста, оповитого мрякою. На гасло притомного летуна спинився трамвай, який надіхав тими рейками і тим способом не прийшло до катастрофи.

— „Цепелін" у дорозі. В суботу в год. 21.36 воздухоплав „Граф Цепелін" вилетів з Фрідріхсгафен до Полудневої Америки. На покладі крім д-ра Еккенера і залоги є 12 пасажирів.

— Божевільний стріляє. На залізничому дворці Комін у Північній Франції висів з поїзду 35-літній Евгеній Вангове, що в приступі божевілля почав стріляти до юрби подорожніх, попереду з мисливської рушниці, опісля з револьвера. Стріли божевільного вбили одного з подорожніх і поранили 7. Щойно поліція зупинила кріваву забаву.

— „Ліхтарнею трьох кістяків" називають морську ліхтарню на острівці віддаленому 40 км. від берегів Ґвяни в Південній Америці. Коли одного вечора розбився на скелях корабель, вислали моряків, щоби перевірити, чому ліхтарня не світиться. При берегах острівця побачили вони рештки двох розбитих кораблів, а цілий острівчик був покритий корабельними щурами. Моряки привезли з пристані пожежні сикавки і при помочі трійливих плинів порозганяли щурів, які поховалися до вежі ліхтарні. Під ліхтарнею найшли моряки 13 кістяків; ця рештка залоги одного з розбитих кораблів попалася міліонам щурів. На вежі ліхтарні побачили моряки кістяки трьох сторожів ліхтарні. Їх страшна смерть від зубів пажерливих щурів привела до розбиття трьох кораблів, бо не було кому засвітити морську ліхтарню.

— У фабриках Форда. Фабрика тракторів Генрі Форда в Ню Йорку зредукувала 5.000 робітників, а лишила тільки 2.000.

— Жінка-матодор. 17-літня Марія де Ісус Альґін Ґарсія є одинокою жінкою-торреадором у Мексику і в світі. Її батько був 20 літ матадором, опісля на власному хуторі плекав биків для арени. Його донька виступила перший раз на арену ще 13-тилітньою дівчинкою; досі в численних боях убила вона 75 биків.

— Електричні вудки. На кораблі американського капітана Гю Сільва застосували новий спосіб ловлі риб, при помочі електричної вудки. Коли риба діткнеться гачика вудки, тоді автоматично починає ділати акумулятор з натугою 120 вольт, сила току поражує рибу і її витягають на човен. Таким чином без клопоту виймають і акул, з якими досі на покладі ловецького корабля треба було вести боротьбу.

— Короткозорий опришок. Біля французького міста Бове спинив опришок Дайбер двох поліцаїв, які наліхали на роверах, словами: „руки вверх!" і виміреним страшаком. Одначе ті вийняли справжні револьвери і під загрозою їх — завели короткозорого опришка до тюрми.

— Рабунок на очах поліцая. В однім із берлінських ресторанів замітили злодії, що один голяндець має у мошонці більшу готівку. Коли він вийшов, злодії звалили його на землю на очах поліцая, що відбував службу і втікли з непритомним до будинку. Поліція не найшла ані голяндця, ані бандитів, які мабуть ограбили його, а трупа заховали.

— Арештували фальшівника. Польська поліція арештувала фальшівника 5-ґульденових данціґських монет Менсковського після порозуміння з данціґською владою.

— Поляки на електричному стільці. Польський часопис в Зед. Державах „Новий Світ" закликає до боротьби з деморалізацією польської молоді. При нагоді зазначує, що в нюйорській тюрмі Сінґ-Сінґ згинуло 12 поляків на електричному стільці від 1916 р.

— Попереду програв, а опісля упоминався звороту половини програних 17.000 зол. від управи касина гри в Сопотах якийсь добродій, один із наших сусідів. За це жадання його арештували під замітом вимушення. Після трьох тижнів слідчої тюрми його засудили на один тиждень і випустили.

— Арештування фільмової артистки. У місті фільм Голівуд заарештували відому фільмову артистку Імоґену Обертсон за незаплачені довги, які сягають до 70.000 долярів. Нераз змінила вона місце праці і прізвище, напр. виступала як Мері Нолен, щоби не платити старих зобовязань і мати змогу позичати дальше. Свої штучки вона переводила легко, тому, що є незвичайно гарна.

— Рай тещ і свекрух. У Китаї сильно карають за погану поведінку з жінками та матерями. Хто ударить маму, той заслужив на присуд смерти. Одначе і свекрухи там досить безпечні. За дрочення свекрухи засудив суд невістку на смерть від 1000 батогів. Випадки образи тещ і свекрух через молодих рідко трапляються через надто велику кару за такий прогріх.

— Горілка вартости міліона долярів. Аґенти прогібіції відкрили близько станиці своєї міліції в Ню Йорку горальню. Найдений запас 74.000 літрів горілки вартости 1,000.000 долярів, сконфіскували.

Бережанський товариський зїзд.

Товариські зїзди колишніх учнів ґімназії в Бережанах частіші, ніж в інших ґімназіях; звязки дружби, що вяжуть товаришів цієї школи мають за собою давню й міцну традицію, яка не ослабла навіть під впливом війни та подій, що прийшли після неї. 24-го і 25-го зїхалися до Бережан сеніори цієї ґімназії починаючи від тих, що здали матуру 40 літ тому. Найшовся між ними і такий, що здав матуру 60 літ тому, були й багато молодші річники, ті, що радо користають із нагоди кожного зїзду, щоби відсвіжити молодечі спомини та оглянути місто. Чимало із давніх учнів приїхало із чужини нпр. з Румунії та Югославії.

Згідно із принятим звичаєм усі гості були присутні по черзі на богослуженнях у костелі, церкві та синаґозі. Службу Божу правлять самі товариші-учасники. Загальна вечера єднає всі „річники" за одним столом. Досі в Бережанах живуть старенькі вчителі, Штайнер і Ольберек, які памятають найстарші річники матуристів. Поміж учасниками, що займають ріжні високі суспільні становища були теж відомі два письменники Богдан Лепкий і Кароль Іжиковський.

Б. Лепкий, що має славу одного із найбільше безпосередніх промовців зворушив присутніх до сліз своїм словом, коли вказував на ті прикмети вихованців бережанської ґімназії, які досі не видали ніодного учня, що „осоромив би її якимнебудь негідним учинком".

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 27. і 28. VIII. 1931 р. масло експортове пріма 3·20, десерове пріма 3·10 зол. 29. VIII. 1931 р. масло експорт. пріма 3·10, десерове пріма 3·— зол., 31. VIII. 1931 р. масло експортове пріма 3·—, десерове пріма 2·90 зол., літра молока 19—20 сот., літра сметани 1·10 зол., копа яєць 5·80—5·90 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр: Зачинений аж до відкликy.

Малий Міський Театр: Зачинений аж до відклику.

Атенеум у Великому Театрі. Від 1. вересня н. р. виступи театру Атенеум з Варшави під управою Ст. Ярача будуть відбуватися у Великому Театрі замість як досі в театрі „Ріжнородностей". Театр Атенеум грає дальше „Вулицю" Райса, песа, що робить велике враження.

ПРОФ. МОСКВИЧІВ ОСИП обняв клясу гри на скрипках вищого курсу (концертового) в **МУЗИЧНІЙ ШКОЛІ ІМ. ІГНАТІЯ ПАДЕРЕВСЬКОГО** у Львові, вул. Мідковського 11. Вписи від 10-1 і від 3-7

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Жар вальса" й додатки.

КАСІНО: Звукова фільма", „Він або я" Гарі Піль).

КОЛЬОСЕИ: „Вулиця гріху", „Левіна".

ЛЕВ: „Кохання й війна", „Обманець із Тексасу".

МАРУСЕНЬКА: „Ранго" (фільма з африканських джунглів).

МІРАЖ: Звукова фільма „Хаджі Мурат" (Білий сатана) з Ів. Мозжухіном.

ОАЗА: „Поцілуй" (Ґрета Ґарбо)

ПАЛЯС: „На струнах кохання".

ПАН: „Кохання козака".

ПАСАЖ: „Бездомні люди" і додатки.

ХИМЕРА: Звукова фільма. „Під крілами Парижа".

СІИЛЕВЕ: „Пат і Патахон як стрільці" та Кен Мейнард.

УПХА: „Чоловік проти волі". (Монті Бенкс), „Зрадник Заходу".

Програма радіо.

Вівторок, 1. вересня 1931.

Кенігсберг (217,1) 17.45 „Чи нинішна жінка має ще серце?", вигол. В. Федерав. **Липськ** (259,3) 16·30 Над Реном (конц. симф. орх.). 21·10 Година Шуберга. **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. **Берлін** (419) 19·00 Весела романська музика. **Рим** (441,9) 21·00 Концерт. **Прага** (486,2) 18·25 „Природа, штука і цивілізація", д-р Бухварт. 19·05 Моравські пісні. **Мілянo** (500,8) 21·00 Симфонічний концерт. **Відень** (516,4) Концерт симф. орх. 21·10 Танкова музика. **Мінхен** (532,9) 21·30 Музика Бетовена. **Будапешт** (550,5) 17·25 Мадярські пісні. 20·30 Циганська музика. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт для дітей. **Москва** (1481) 17·45 „Ґаліційская жакарія", комп. Б. Ясенського. 18·50, 19·30 Концерт.

Середа, 2. вересня 1931.

Моравська Острава (265,4) 14·30 Концерт радіоорх. **Братислава** (278,8) 18·00 Музика на органах. **Брно** (341,7) 12·30 Концерт радіоорх. **Гамбург** (372,2) 16·30 Концерт з корабля „Европа". **Букарешт** (394,2) 18·00 Румунська музика. 21·00 Скрипковий рециталь. **Берлін** (419) 21·00 Симфонічний концерт. **Рим** (441,2) 21·00 Вечір італійської музики. **Лянґенберг** (472,4) Концерт радіоорх. **Прага** (486,2) 21·30 Скрипк. речиталь. **Рига** (524,5) 19·03 „Фавст". **Мінхен** (532,9) 20·00 Легка віденська музика. **Будапешт** (550,5) 12·05 Концерт мужеського хору. 21·30 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 15·00, 20·00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 1. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час з Варшави. 12·10, 16·00, 17·10, 19·35 Музика з грамофонових плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·10 Для наймолодших. 15·25 Про комахи, проф. Симінський. 15·45 Про авіятику. 16·50 „Педагогія і кримінальна авіятика", проф. Вольтер. 17·35 Літературний відчит. 18·00 Популярний концерт. 19·00 Всячина. 19·20 „Обіцяна земля", рад. Врочинський. 19·40 „Гра на песа", гумореска. 19·55 Комунікати. 20·15 Опера з грам. плит „Аіда" у викон. театру „La Scala" в Міляно. 23·10 Шлягом мельодії крізь Европу.

Середа, 2. вересня 1931.

Львів (380,7) 11·58 Астр. час. 13·10, 14·50, 15·45 Комунікати. 12·10, 15·10, 16·30, 17·10 Музика з грам. плит. 16·10 Загадки і шаради. 16·15 Полювання на крокодилі і жирафи. 16·50 Радіохроніка. 17·35 Відчит. 18·00 Пополудневий концерт. 19·00 Всячина. 19·20 „Голос робітника". 19·40 Рільничі відомости. 19·55, 20·10 Комунікати. 20.15 Легка музика. 20·45 Гумореска. 21·15 Львівські комунікати. 21·20 Продовження концерту. 22·00 Фейлетон. 22·15 Комунікати. 22·30 Легка і танкова музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Зїзд Інститутoк у Перемишлі 14. жовтня ц. р. хочемо всі, що покінчили матуру в 1911 р. зїхатися до Інституту. Пишіть у цій справі: **Ніна Селезінкова, Радехів, Софія Попелівна і Михайлина Стефановичева, Хирів.** 357

У Коедукаційній Ґімназії ім. Осипа Маковея У. П. Т. „Рідна Школа" в Яворові вписи і зголошення до вступних іспитів до кл. I—VII. прийматиметься в днях 29. і 31. серпня. Вступні іспити відбудуться в днях 31. серпня, 1. і 2. вересня ц. р. — **Старшина Кружка.** 342 2—2

До фахово-доповняючої школи „Р.Ш." у Львові, пл. св. Юра ч. 5., приймається дівчат, що покінчили 14 рік життя і найменше 4 кл. всенародньої школи. Наука тревае 3 роки. Учениці, що мають скінчену 7-му клясу нар. школи, або кілька кляс середньої школи, можуть записатися до II. кляси фахової школи і по двох роках здавати кінцевий іспит. Школа дає ті самі права, що державні школи. Наука відбувається пополудні. Рано практикують учениці в робітнях кравецьких, модиярських, трикотарських і т. п., залежно від хисту та вільних місць у робітнях. Учениці вчаться фахових предметів: шиття і крою біля та суконь, книговодства, домашнього господарства, кооперації і т. д. Вписи відбуваються щодня від 10—12 рано і від 4—6 год. попол. у шкільній домівні. — Початок науки 3. вересня.

Вписи на грацькому університеті. Організація українських студентів „Україна" у Ґрацу подає до відома, що вписи на грацькому університеті, зимовий семестер 1931/32, відбуваються від 1—28. жовтня, на техніці від 1—15. жовтня. На всі факультети приймають без перешкод. На техніці, з ґімназії, потреба здавати начеркову ґеометрію і рисунки. Оплата на перший семестер, за звільненням, виносить на медецині 15 дол., на других факультетах, як: фільософії з фармацією, праві і державознавстві від 7—10 дол., відтак менше. На техніці оплата за семестер виносить 7—8 дол. До звільнення потрібно свід. убожества а на техніці ще свід. національної приналежности (Volkszugehörigkeitszeugnis). Життя студ. мінімум — виносить від 15—20 дол. Документи потрібні до вписів а саме: свід. зрілости, метрику і свід. приналежности, без жадного подання, проситься слати на адресу: Ukrain. Stud. Verein „Ukraina", Graz, Universität, Österreich. На полагодження вписів потреба конче долучити 2 дол. — **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 130

КУРСИ ТОРГОВЕЛЬНІ ЯКОВА ГІРШ-СПРУНГА, Личаківська 34. ВПИСИ на однорічний торговельний курс для молоді і пятимісячний для старших відбуваються щоденно від год. 10—12 і від 3—6. Стенографія та писання на машинах. 360 1—3

БУДІВЕЛЬНІ ПАРЦЕЛІ в столітнім парку і овочевих городах, у віддалі 5 хвилин пішки від центру міста, в окруженні кількапаняти морґів сусідних городів, при знаменито урядженних вулицях — можна купити. Система бльокова і віллова. — Відомість і необовязуючі оглядини під: Ян Роман, 50 Пекарська, Львів. 135 5—?

ФАБРИКА ЕЛЕКТРИЧНИХ ЛЯМП і металевих виробів „GALWANJA", Жулінського 11 а. — Тел. 20-54. — Ціни фабричні. 30 22—?

ДО ВИНАЙМУ дві комнаті з кухнею повний комфорт, високий партер, місячний чинш. Відомість у власника, Львів, Рилерська 18. Тел. 61-65. 330 2-3

1.000 Спільника з тисяч дол. **готівки** (покищо бодай половина) **вкладу** до дуже **хосенного підприємства РАДІОВОЇ ГУРТІВНІ** у Львові шукає **радіоспеціяліст**, (студії німецьких: **політехніки, Techn. Hochschule,** — та Висок. **Торгов.** Школи), українець (кавалер), обзнайомлений якнайкраще з радіоконюнктурою Польщі. — **Автор** наукової книжки, укр. радіоброшур, що на днях появляться, — фахових статтей у найповаж. радіожурналах Польщі. Крім цього з півтора-річною торгов. **практикою** в одній ф-мі в Німеччині. — **Дохід** із підприємства великий, бо його засадою: **великий оборот.** Супроти **величезної енергії** радіостацій зможуть тепер слухати радія **села** з найглибшої провінції **найдешевшим** приймачем (детектором). **Комплетна** установка 27·— зол. Іде радіосезон, якого ще досі не було. Отже оборот більш як певний. — Негайні зголошення під „Радіогуртівня" до „Діла". 354

КІМНАТУ винайму або прийму панночку на станцію. — Зелена 29/II. двері 5. від 3—5. 359

УЧИТЕЛЬКА з довшою практикою глядає півирічної лекції на провінції з обсягу 7-кляс. нар. школи, або нижчих кляс гуман. гімн. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Учителька-32". 250 8—8

УЧЕНИКІВ (учениці) прийму на станцію. Добірний харч, опіка, фортепян. Кордасевичева, Чарнецького ч. 26. 299 4—5

УЧЕНИКА прийму на станцію. Кордасевич, Мурарська 48. 317 3—3

ФОРТЕПЯН „Schweighofera" Хрестовий, короткий. Оказія. Справжній купець дістане дуже корисно. Виміна та купно невиключені. Skleniarski, Коперника 26. 339 2—3

ДИПЛЬОМОВАНИЙ абсольвент державної педагогії шукає лекції в обсягу 7 кл. нар. школи або нижчих кляс гімназії. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Абсольвент". 347 2—3

ГЛУХОТА видічима. Винахід Евфонія демонстрований специялістам. Усуває притуплений слух, шум, витік з ух. Численні подяки. Домагайтеся безплатної повчаючої брошури. Адрес: Евфонія, Лішки к. Кракова. 356 1—?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

ЛІКАР

Д-р О. Прийма

Львів, Гетьманська 22.

(побіч Театру)

ПОВЕРНУВ і орд. 8—10 і 3—5.

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р ЛЮДВИКА ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОВА

у Львові, вул. Лозінського ч. 9.

352 1—4 **ПОВЕРНУЛА.**

До 1. річн. коед. школи купецького приготування з прав. прилюд.
На 1. річн. торговельний курс.
На 5 міс. торговельні курси разом зі стеноґрафією та на курси стеноґрафії і писання на машинах

вписи приймає і дає інформації

Наукове Заведення З. Ольшевського

Куркова 38 **Тел. 31—14**
від 25. серпня від 9—12 і 4—6.

За діти урядовців і службовників державних та самоврядних у школі зворот оплати в повній висоті, залізничі та трамваєві знижки. Незаможні користають з підручників шкільної бібліотеки. 320 3—4

НОТИ нові та уживані поручає **П. Брандлер, Баторія 26.**
Продаж. — Купно. — Виміна.

У дні 29. серпня 1931 відчинено
у Львові, пл. Марійська 5 (Марійська Галерія)
телефон 56—65

фабричний склад фортепянів і піянін

Й. Кернтопф і Син

Акц. Спілка у Варшаві.

Піяніна і фортепяни фабрики Й. КЕРНТОПФ і СИН, Акц. Сп. одержали найвищі признання фахових і музичних кол і зістали відзначені на світових виставах найвищими нагородами. В 1929 р. фабрика Й. КЕРНТОПФ і СИН одержала на Д. К. В. у Познані **Почесний Диплом і Велику Золоту Медалю,** а в 1930 р. на Північних Торгах у Вильні найвище відзначення **„Grand Prix".**
Просимо відвідати фабричний склад.
Склеп відчинений увесь день. 351

Найдешевші книжки!

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.
СМІХ ЗЕМЛІ
Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО
Спогади I. II. і III. часть
Ціна 8·— золотих — без пересилки

АЛЬФОНС ДОДЕ
МАЦІЦЬКИЙ
Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла"
Львів, Ринок 10. II. п.
або в книгарнях.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.